سیاست

تا اطمینان پیدا نکنیم که حقوق ملت ایران را گرفته‌ایم هیچ توافقی تأیید نمی‌شود

رییس مجلس شورای اسلامی گفت: سربازان میدان مبارزه دیپلماسی، هیچ اعتمادی به حرف‌ها و وعده‌های دشمن ندارند. آنچه برای ما ملاک است دستاوردهای عینی است که باید کسب کنیم تا در مقابل آن دست به انجام تعهدات خـود بزنیم و تا اطمینان پیدا نکنیم که حقوق ملت ایران را گرفته‌ایم، هیچ توافقی را تأیید نخواهیم کرد. محمدباقر قالیبـاف رییس مجلس در جلسه مجازی روز (یکشنبه ۱۰ خرداد) در نطق پیش از دستور خود گفت: سومین سـال مجلس دوازدهم را در حالی آغاز می کنیم که یاد و خاطره رهبر شـهید امت، حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای با ماست و هنوز فقدان این رهبر عظیم‌الشأن و پدر امت را باور نمی کنیم. وی ادامه داد: فقیهی که با رهبری حکیمانه و فرماندهی مدبرانه و مقتدرانه‌اش در طول ۳۷ سال رهبری انقلاب اسلامی پایه گذار ایران قوی، مستقل و مقتدر شد و به ما آموخت مقابل زور گویی و تهدید، ذره‌ای سر خم نکنیم و با مشـت‌های گره کرده مقابل خصم تا آخرین قطره خون مبارزه کنیم.

▪ رهبر شهید جانفدای ایران شد

رییـس مجلس تاکیـد کرد: رهبـری که مـا خود را جان فدایش می دانستیم، جانفدای ایران شد و با خون مطهرش ملتی را مبعوث کرد تا آن طور که پیامبر گونه فرمـوده بود، کار را مردم تمام کنند. آنچه این روزها در ایران عزیز و مقتدر شـاهد هستیم، از میدان‌های نبرد موشـکی و دریایی تا خیابان‌هایی که به تسخیر مردم ایران در آمده، همه و همه نتیجه مدیریت و رهبری قائد شهید امت است. قالیباف ادامه داد: هر سال این روزها که می شد دل به دیدار صمیمانه و راهبردی با ایشان خوش می کردیم و برای یک سال تلاش و مجاهدت در سنگر قانونگذاری آماده می شدیم، اما هر قدر از دست دادن امام شهید بر ایمان سخت و دیدن جای خالی ایشان بر ایمان جانکاه است ولی دلگرم به مدیریت و رهبری خلف صالح ایشان، حضرت آیت‌الله سیدمجتبی حسینی خامنه‌ای هسـتیم و پیام‌ها و رهنمودهای ایشان علاوه بر اینکه نقشه راه همه ماست، تسکین دهنده دل‌های مادر فراغ امام شهید نیز هست.

▪ پیام رهبر انقلاب را چراغ راه آینده می دانیم

قالیباف اظهـار کرد: همینجا باید از پیـام راهبردی و دلگرم کننده رهبر معظم انقلاب اسلامی به نمایندگان مجلس تقدیر و تشکر و تأکید کنم. ما نمایندگان این پیام را چراغ راه آینده و نقشه راه مجلس دوازدهم می دانیم و برکت عمر، زندگی و کار خود را در تبعیت از ولی فقیه می دانیم و با همه وجود برای تحقق آن تلاش خواهیم کرد. رییس قوه مقننه ادامه داد: شاید بتوان گفت نقطه کانونی پیام رهبر انقلاب تاکیـد بر نقطه عطف جلوه بعثت مردم در نمایندگان مجلس است که ما وظیفه پیدا کردیم انجام مسوولیت‌مان را در تراز ملت مبعوث شده ایران عزیز تنظیم کنیم. وی افزود: تعریف جایگاه مجلس به عنوان «سنگر خط مقدم تحول» بار سنگینی از مسوولیت بر دوش ما می گذارد که باید با «کار و ابتکار مضاعف» قانون گذاری و نظارت را در مسیر «ریل گذاری آینده ایران اسلامی» تسریع و تعمیق بخشیم.

▪ تمرکز مجلس بر «امیدآفرینی و آینده‌سازی»

رییس مجلس تاکید کرد: ما به ایشان و مردم عزیز اعلام می کنیم که تلاش خواهیم کرد اقدامات مجلس «نسبت مستقیم و مشهود» با مسائل اصلی کشور و نیازهای مردم داشته و بر «امیدآفرینی و آینده‌سازی» از طریق ترسیم مسیر باثبات برای اقتصاد و معیشت تمرکز داشته باشد. قالیباف اضافه کرد: در همین راستا از کمیسیون‌های اقتصادی مجلس می خواهم اولویت پیگیری‌های تقنینی و خصوصا نظارتی خود را «ثبات اقتصادی»، «کاهش تورم»، «مدیریت نقدینگی» و «رونق تولید و اشتغال» قرار دهند و گزارش‌های لازم را آماده کنند تا متناسب با شرایط کشور در صحن علنی مجلس مطرح شود.

▪ شروع فرآیند تصویب قوانین بعد از پاسخ مثبت شعام برای تشکیل جلسات علنی

رییس مجلس در ادامه با بیان اینکه توجه دادن مجلس به مسائل پساجنگ توسط رهبر معظم انقلاب حاکی از دقت نظر ایشان به شرایط سخت پیش روی کشور است، افزود: از همه کمیسیون‌های تخصصی مرتبط مجلس می خواهم در اجرای رهنمود ایشـان، «اصلاح برنامه هفتم پیشرفت» را هم در دستور کار خود قرار دهند و با هماهنگی با دولت طرح‌های لازم را برای اصلاح بندهای ناظر به «نوسازی و بازسازی خسارات جنگ تحمیلی دوم وسوم» را به صورت دقیق، قابل سنجش و زمان‌بندی شده آماده کنند تا در اولین فرصتی که شورای عالی امنیت ملی به تقاضای هیات رییسه مجلس برای تشکیل جلسات صحن علنی پاسخ مثبت داد، فرایند تصویب آنها را آغاز کرده و در اسرع وقت آنها را تصویب کنیم. معاونت قوانین و مرکز پژوهش‌های مجلس وظیفه دارند در اجرای این فرایند به نمایندگان کمک کنند. وی همچنین بیان کرد: ما فراموش نمی کنیم در شرایط کنونی کشور، دولت در میانه میدان مدیریت مسائل و مشکلات ایستاده و نیاز به کمک همه از جمله مجلس دارد. توصیه رهبر معظم انقلاب اسلامی همچون قائد شهید، هم‌افزایی با دولت و سایر دستگاه‌ها در عین استقلال قوه مقننه است.

▪ دولت نیاز به کمک همه از جمله مجلس دارد

قالیباف ادامه داد: درست است که ما چک سفید امضا به کسی نمی دهیم اما در تله درگیری‌های فرسایشی نیز نباید بیفتیم بلکـه باید با نظارت مسـاله‌محور و کارشناسی پایه و تشخیص صحیح اولویت‌ها و ترجیح منافع ملی و مطالبات عمومی بر ملاحظات جناحی و منطقه‌ای، مسیری موثر و میانبر برای حل مشکلات کشور طراحی کنیم. تاکید ویژه ایشان بر مطالعه دقیق و جدی فرمایشـات امام شـهید انقلاب در دیدارهای سـالانه با نمایندگان مجلس مخصوصا در سال‌های اخیر تکلیفی برای ما نمایندگان ایجاد می کند که لازم است مرکز پژوهش‌های مجلس و خبرگزاری خانه ملت به صورت دسته‌بندی شـده آنها را تدوین و در اختیار نمایندگان قرار دهند.

اقتصاد پس از جنگ

بازسازی فوری و حمایت از کسب‌وکارها در اولویت دولت ایران

با گذشت هفته‌ها از آغاز آتش‌بس پس از جنگ ۳۹ روزه میان ایران از یک‌سو و امریکا و اسراییل از سوی دیگر، اکنون یکی از مهم‌ترین محورهای بحـث در فضای اقتصادی و مدیریتی کشـور، مساله بازسـازی اقتصاد و بازگرداندن فعالیت‌های اقتصادی به وضعیت باثبات‌تر است. در طول جنگ، اقتصاد ایران توانست با وجود فشارهای سنگین، از بروز فروپاشی در تأمین کالاها و خدمات جلوگیری کند و جریان کلی زندگی اقتصادی کشور حفظ شد، اما همزمان آسـیب‌هایی نیز به بخش‌هایی از اقتصاد، زیرساخت‌ها و فضای کسب‌وکار وارد شد که اکنون نیازمند برنامه‌ریزی جدی و اقدامات فوری اسـت. از همـان روزهای ابتدایی آتش‌بس، مقام‌های مختلف دولت ایران بارها بر این موضوع تأکید کردند که کشور باید در کوتاه‌ترین زمان ممکن وارد مرحله بازسازی شود و اجازه ندهد آثار جنگ به یک بحران فرسایشی اقتصادی تبدیل شود. این تأکید، نشان دهنده آن است که دولت، دوره پس از جنگ را صرفاً یک مقطع امنیتی یا سیاسی نمی‌بیند، بلکه آن را مرحله‌ای تعیین کننده برای تثبیت شـرایط اقتصادی و جلوگیری از افزایش فشار بر جامعه تلقی می کند. به همین دلیل، موضوع بازسازی اکنون به یکی از اولویت‌های اصلی در سـطح دولت و نهادهای اجرایی تبدیل شده است.

واقعیت آن اسـت که جنگ ۳۹ روزه، هر چند نتوانسـت ساختار اقتصادی کشور را از کار بیندازد، اما آثار خود را بر بخش‌هایی از اقتصاد بر جای گذاشـت. برخی واحدهای تولیدی و صنعتی به‌طور مستقیم آسیب دیدند، بخشی از زنجیره‌هـای تأمین و حمل‌ونقل دچار اختلال شـد و فضای نااطمینانی ناشـی از جنـگ نیز بر تصمیم گیری فعالان اقتصادی اثر گذاشت. در کنار این مسائل، افزایش هزینه‌های تولید، دشواری تأمین برخی مواد اولیه و فشار ناشی از نوسانات بازار، شرایط را برای بسیاری از کسب‌وکارها پیچیده‌تر کرد. در چنین فضایی، اکنون مساله حمایت از کسـب‌وکارها به یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های اقتصادی کشور تبدیل شده است. بسیاری از کارشناسان معتقدند که اگر بازسازی اقتصادی تنها به ترمیم زیرساخت‌ها محدود شـود و برای بنگاه‌های اقتصادی برنامه‌ای جدی در نظر گرفته نشـود، بخش مهمی از آسیب‌های جنگ در قالب رکود، کاهش اشتغال و افت تولید خود را نشان خواهد داد. به همین دلیل، بحث حمایت از فعالان اقتصادی، صاحبان کسب‌وکار و همچنین کارگران و کارمندانی که معیشت آنها به تداوم فعالیت این بنگاه‌ها وابسته است، بیش از گذشته مورد توجه قرار گرفته اسـت. در هفته‌های اخیر، بارها از سوی مسوولان دولتی بر ضرورت حمایت از تولید و تسهیل فعالیت اقتصادی تأکید شده است. برخی مقام‌ها معتقدند که مرحله پس از جنگ، نیازمند تصمیم‌هایی سـریع و منعطف برای جلوگیری از کند شـدن فعالیت اقتصادی است؛ از تسهیل دسترسی بنگاه‌ها به منابع مالی و تسهیلات گرفته تا کاهش برخی موانع اجرایی و اداری که می تواند روند بازگشت کسب‌وکارها به شرایط عادی را تسریع کند. این نگاه، بر این فرض استوار است که بازسازی اقتصادی تنها با بودجه‌های دولتی ممکن نیست و بدون فعال ماندن بخش خصوصی و فضای کسب‌وکار، امکان عبور از تبعات اقتصادی جنگ دشوار خواهد بود.

در کنار صاحبان کسب‌وکار، وضعیت کارگران و کارمندان نیز به یکی از موضوعات مهم تبدیل شده است. بسیاری از کارشناسـان هشـدار می دهند که هر گونـه اختلال طولانی مدت در فعالیت بنگاه‌ها، مسـتقیماً بر وضعیت اشـتغال و درآمد خانوارها اثر خواهد گذاشـت. از همین رو، حمایت از کسب‌وکارها تنها به معنای کمک به بخش خصوصی نیست، بلکه بخشی از سیاست حمایت از معیشت مردم نیز محسوب می‌شود. در شرایطی که تورم و افزایش هزینه‌های زندگی همچنان فشار قابل توجهی بر جامعه وارد می کند، حفظ اشتغال و جلوگیری از تعطیلی یا تضعیف بنگاه‌های اقتصادی، اهمیتی دوچندان پیدا کرده است.

کارشناسان اقتصادی نیز در هفته‌های اخیر بارها بر ضرورت تدوین یک برنامه جامع برای اقتصاد پس از جنگ تأکید کرده‌اند. از نگاه این گروه، بازسازی تنها زمانی موفق خواهد بود که میان سیاست‌های حمایتی، کنترل تورم، حفظ ثبات بازارها و تقویت تولید داخلی تعادل برقرار شود. آنان معتقدند تجربه بسیاری از کشورها نشان داده که دوره پس از جنگ، اگر با سیاست گذاری دقیق همراه نباشد، می تواند به دوره‌ای از رکود، نابرابری و افزایش فشارهای اجتماعی تبدیل شود. ایرنا در این رابطه نوشته: مطالعات تطبیقی در اقتصادهای مختلف نشان می دهد کشورهایی که در شوک‌های بزرگ، سیاست بازار کار را از پرداخت پسینی به سمت حفظ رابطه کارگر-کارفرما تغییر داده‌اند، اغلب با هزینه اجتماعی کمتر و سرعت بازگشت بالاتر روبرو شده‌اند؛ یکی از مطالعات را اتاق بازرگانی ایران و کره جنوبی به تازگی انجام داده است که نشان می دهد چگونه می توان از دل بحران‌ها، فرصت‌های جدید در حوزه اقتصاد ساخت.

این تجربه مربوط به کشور کره جنوبی در بحران مالی ۱۹۹۷ میلادی است که این کشور در این شرایط تلاش کرده اخراج را به آخرین گزینه تبدیل کند و به جای آن، ابزارهایی را به کار گیرد که هم بنگاه زنده بماند و هم نیروی کار از چرخه تولید حذف نشود. در این نمونه خاص به جای آنکه دولت پس از اخراج، بار اصلی را با پرداخت بیمه بیکاری به دوش بکشد، بخشی از هزینه بنگاه را تقبل می کند تا نیروی کار حفظ شود. نتیجه این رویکرد، کاهش فشار بر صندوق‌های بیکاری و حفظ ظرفیت تولید است. یکی از ابزارهای برجسته در الگوی کره، کاهش ساعات کاری (یا روزهای کاری) برای جلوگیری از تعدیل است. در این مدل، بخشی از افت درآمد کارکنان با حمایت عمومی جبران می‌شود. پیام سیاست در دوره رکود، کار کمتر بهتر از بیکار شدن است؛ چون پیوند شغلی حفظ می‌شود و با بازگشت رونق، بنگاه سریع‌تر به ظرفیت قبلی برمی گردد.

الگوی کره بر نقش گفت‌وگوی سازمان یافته میان کارفرما و کارگر تأکید دارد؛ به نحوی که تعدیل نیرو باید پس از طی فرآیندهای مذاکره و ارایه مسـتندات انجام شود. هدف، جلوگیری از تصمیم‌های شتاب‌زده و کوتاه‌مدت است. در کنار دولت، کارفرما و نمایندگان کارگری نیز در طراحی راه‌حل شریک می‌شوند. ایجاد صندوق‌های همبستگی، شیفت‌های چرخشی، واگذاری یا جابه‌جایی موقت نیروی کار بین واحدها و تبدیل بخشی از بدهی حقوق به سهام/ منافع آتی در بنگاه‌های واجد شرایط از جمله راهکارهایی بود که در پیش گرفته شد. کره جنوبی در این شرایط سه اصل کلیدی شفافیت، عدالت و حفظ روحیه را سرلوحه تصمیمات خود برای مدیریت بحران قرار داد.

تحلیلگران این تجربه می گویند سیاست‌های حفظ اشتغال بدون اعتماد عمومی کار نمی کند. به همین دلیل، سه اصل شفافیت اطلاعاتی، تقسیم عادلانه سختی‌ها (با پذیرش سهم بیشتر توسط مدیران ارشد) و تقویت روحیه با برجسته کردن پیشرفت‌های کوچک در این مدل برجسته است، مدلی که تلاش کرد تا کارگران خود را بخشی از مسوولان و تصمیم گیران بدانند و هر نوع دخالت مثبتی را موثر در سرنوشـت بنگاه اقتصادی، چون مجاب شـده‌اند که هر چالشی که برای واحد تولیدی رخ دهد، بدون شک آینده آنان را نیز متزلزل می کند. برای اقتصاد ایران، درس مشترک تجربه‌های جهانی یک گزاره روشن است: در پساجنگ یا پسابحران، نیروی انسانی ماهر باید دارایی راهبردی تلقی شـود، نه هزینه‌ای که اولین گزینه کاهش است. در این چارچوب، چند مسیر سیاستی می تواند عملیاتی باشد:

۱) طراحی سازوکار «یارانه حفظ اشتغال» به جای اتکای صرف به بیمه بیـکاری؛ به‌ویژه برای صنایع پیشـران و بنگاه‌هایی که برنامه ادامه فعالیت ارایه می دهند.

۲) اجرای «اشتراک کار» و شیفت‌های چرخشی به عنوان جایگزین تعدیل، با سازوکارهای شفاف برای جبران بخشی از افت درآمد.

۳) اعطای تسهیلات سرمایه در گردش مشروط به عدم اخراج نیروی ماهر؛ یعنی حمایت نقدینگی در مقابل تعهد به حفظ اشتغال.

۴) فعال کردن آموزش و بازآمـوزی در زمان کم کاری تا دوره رکود به فرصت ارتقای مهـارت و افزایش بهره‌وری تبدیل شود.

۵) نهادینه‌سـازی گفت‌وگوی سـه‌جانبه میان دولت، کارفرمایان و کارگـران، برای افزایـش اعتماد و کاهش مناقشه، به‌خصوص در تصمیم‌های حساس مرتبط با مزد، ساعت کار و استمرار فعالیت بنگاه‌ها.

همچنین یک اقتصاددان با اشاره به مشکلات انباشته در اقتصاد ایران تأکید کرد: تا زمانی که رتبه آزادی اقتصادی ایران بهبود پیدا نکند، درآمد سـرانه نیز افزایش نخواهد یافت و در نتیجه، روندهای فعلی اقتصاد کشور همچنان تداوم خواهد داشت. پیمان مولوی با اشاره به اینکه اقتصاد ایران طی سال‌های اخیر در وضعیت مناسبی قرار نداشته است، اظهار کرد: انباشت ریسک‌ها، مشکلات ساختاری و فرسودگی اقتصاد موجب شده رشد اقتصادی کشور محدود باشد و در مقابل، نقدینگی با سرعت بالایی افزایش یابد.

وی افزود: در آذر ۱۴۰۴ رشد نقدینگی به حدود ۴۱ درصد رسید، در حالی که رشد اقتصادی نزدیک به صفر قرار داشت. اکنون برآوردها نشان می دهد رشد اقتصادی کاهشی است و رشد نقدینگی نیز احتمالاً از ۴۵ درصد فراتر خواهد رفت. مولوی با اشاره به وضعیت بنگاه‌های اقتصادی کشور گفت: بررسی آمار شامخ یا شاخص مدیران خرید در دی ماه نشان می دهد بنگاه‌ها حتی پیش از تحولات اخیر در وضعیت مطلوبی قرار نداشـتند. شاخص شـامخ در محدوده ۴۳ قرار گرفته و در بخش خرید نیز بدترین عملکرد هفت ماه گذشته ثبت شده است.

این اقتصـاددان افزود: از سـال ۱۳۹۷ تاکنون تقریبا در همه بخش‌های اقتصادی نشانه‌های رکود مشاهده شده و امروز نیز بنگاه‌ها با مشکلات جدی سرمایه در گردش، دشواری در تأمین ارز و محدودیت‌های متعدد عملیاتی مواجه هستند. وی تصریح کرد: مجموعه این عوامل باعث شده بسیاری از شرکت‌ها در آستانه تعطیلی، تعدیل نیرو یا خروج از بازار قرار بگیرند؛ در حالی که تجربه نشان داده بازگشت یک بنگاه تعطیل شده به چرخه تولید و همچنین بازگشت نیروی انسانی از دست رفته به بازار کار، فرآیندی دشوار و زمان‌بر است. مولوی با تأکید بر اینکه اقتصاد ایران هم‌زمان با تورم ساختاری و رکود عمیق روبرو است، اظهار کرد: در کنار این مسائل، از دست رفتن سرمایه انسانی نیز به مشکلات اقتصادی کشـور افزوده شده و این چرخه تا زمان کاهش ریسک‌های کشوری، سیاسی و بین‌المللی ادامه خواهد داشت.

این اقتصـاددان در ادامه خواسـتار حمایت از بنگاه‌های اقتصادی شـد و گفت: لازم است بسـته‌های حمایتی و نجات‌بخش برای شرکت‌ها و فعالان اقتصادی در نظر گرفته شود؛ هر چنداین اقدامات به تنهایی کافی نیست، زیرا بخش عمده مشکلات موجود، ریشه در مسائل ساختاری و انباشته اقتصاد دارد. وی با اشاره به شاخص‌های بین‌المللی آزادی اقتصادی گفت: از دیدگاه ما، اقتصاد ایران با محدودیت‌های جدی در حوزه آزادی اقتصادی مواجه اسـت. رتبه آزادی اقتصادی کشـور ۱۶۱ از میان ۱۶۵ کشـور و رتبه آزادی تجارت خارجی نیز ۱۶۵ از ۱۶۵ است. مولوی تصریح کرد: این شرایط موجب شکل گیری اقتصادی ذی‌نفع‌محور شده است؛ اقتصادی که در آن گروه‌های ذی‌نفع، چه در شرایط جنگی و چه در دوره‌هـای عادی، مانع از تحرک، رقابت و پویایی اقتصادی می‌شوند.

در همین حال، برخی تحلیلگران بر این باورند که ایران در صورت مدیریت صحیح مرحله بازسازی، می تواند بخشی از ظرفیت‌های اقتصادی خود را دوباره فعال کند و حتی از این دوره به عنوان فرصتی برای بازتعریف برخی سیاست‌های اقتصادی استفاده کند. از نگاه آنان، سرعت در تصمیم گیری، هماهنگی میان نهادهای اجرایی و حمایت هدفمند از تولید و اشتغال، می تواند نقش تعیین کننده‌ای در موفقیت این مسیر داشته باشد.

در مجموع، اقتصاد ایران اکنون وارد مرحله‌ای شده که در آن، «بازسازی» تنها یک واژه عمرانی یا اجرایی نیست، بلکه به مفهومی گسترده‌تر در حوزه اقتصاد و معیشت تبدیل شده است. دولت تلاش می کند همزمان با حفظ ثبات در بازارها، شرایط را برای بازگشت کسب‌وکارها و کاهش فشار بر مردم فراهم کند و کارشناسان نیز تأکید دارند که موفقیت در این مسیر، نقش مهمی در آینده اقتصاد کشور و عبور از پیامدهای جنگ خواهد داشت.

پزشکیان: برخی برنامه‌های رسانه ملی نیازمند بازنگری جدی است

رییس جمهور بـا تأکید بر ضرورت تبدیل دانشـگاه‌ها به کانون‌های حل مسـائل کشـور، نقش آموزش عالی را در مواجهه با چالش‌های پیچیده پیش‌روی ایران تعیین کننده دانست. مسعود پزشکیان در نشستی با وزیر علوم، تحقیقات و فناوری و جمعی از معاونان و مدیران ارشد این وزارتخانه، گزارش آخرین وضعیت آموزش عالی کشور در جریان جنگ اخیر و دوره پساجنگ، برنامه‌ریزی‌های وزارت علوم برای بازآرایی سیاست‌های علم، فناوری و آموزش عالی متناسب با شرایط جدید کشور، برنامه‌های هوشمندسازی آموزش با هدف ارتقای کیفیت و کاهش هزینه‌ها و همچنین اقدامات انجام‌شده در راستای مساله‌محور و ماموریت‌محور کردن دانشـگاه‌ها از طریق ایجاد دبیرخانـه مدیریت حل کلان مساله‌ها (محکم) را مورد بررسی و ارزیابی قرار داد.

رییس جمهور در این نشسـت ضمن قدردانی از اقدامات انجام‌شـده در وزارت علوم، با اشـاره به شرایط پیچیده و چندوجهی کشور اظهار داشت: امروز کشور ما با مجموعه‌ای از چالش‌ها و مسـائل در حوزه‌های مختلف مواجه است و طبیعی است که بهترین و مناسب‌ترین بستر برای شناسایی راهکارها، تولید دانش مورد نیاز و ارایه راه‌حل‌های اجرایی، نظام آموزش عالی و دانشگاه‌های کشور باشند. پزشکیان با تأکید بر اینکه صرف برخورداری از دانش برای حل مسائل کشور کافی نیست، افزود: آنچه اهمیت دارد، تربیت استادان، پژوهشـگران و دانش آموختگانی است که علاوه بر دانش تخصصی، مهارت، توانمندی اجرایی، مسوولیت‌پذیری اجتماعی و باور به حل مسـاله را نیز در خود پرورش داده باشند. کشـور امروز بیش از هر زمان دیگری به نخبگانی نیاز دارد که دانش خود را در خدمت رفع مشکلات جامعه قرار دهند. رییس جمهور خطاب به مدیران آموزش عالی کشـور تصریح کرد: انتظار من از دانشـگاهیان این است که هر دانشـگاه متناسب با رشته‌ها و ظرفیت‌های علمی خود، نسبت به مسائل و نیازهای جامعه پیرامونی احساس مسـوولیت کند. هر دانشگاه در هر شـهر و منطقه‌ای که فعالیت می کند، باید بتواند بخشی از مسائل آن منطقه را شناسایی کرده و برای حل آنها نقش آفرینی کند. دانشگاه نباید صرفاً محل آموزش و انتقال دانش باشد، بلکه باید به نهادی اثرگذار در فرآیند توسعه و حل مسائل کشور تبدیل شود. پزشکیان با اشـاره به پیچیدگی مسائل امروز کشور خاطرنشان کرد: فشارها و چالش‌هایی که امروز جامعه با آن مواجه است، ساده و تک بعدی نیستند و طبیعتاً راهکارهای آن نیز نمی تواند ساده باشد. حل این مسائل نیازمند نگاه‌های چندرشته‌ای، رویکردهای نوآورانه و حضور فعال نخبگان و دانشگاهیان در عرصه تصمیم‌سازی و اجراست. نخبگان کشور در قبال شرایط موجود مسوولیت دارند و باید سهم خود را در بهبود وضعیت کشور ایفا کنند.

رییس جمهور ضمن تقدیر از اقدامات صورت گرفته در حوزه مساله‌محور کردن دانشگاه‌ها، تأکید کرد: اگرچه گام‌های ارزشمندی برداشته شده، اما لازم است این مسیر با تمرکز وانسجام بیشتری دنبال شود. همچنین نباید این ماموریت صرفاً محدود به چند دانشگاه بزرگ و مطرح کشور باشد؛ بلکه تمامی دانشگاه‌ها در سراسـر کشور باید متناسب با ظرفیت‌های خود در فرآیند حل مسائل منطقه‌ای و ملی مشارکت کنند. پزشکیان در ادامه با تبیین نسبت میان دولت و دانشگاه در فرآیند حل مسائل کشور گفت: گاهی دولت مساله‌ای را به دانشگاه ارجاع می دهد و انتظار ارایه راهکار دارد، اما در مواردی نیز این دانشگاه است که با رصد دقیق محیط، مساله‌ای را شناسایی می کند که ممکن است هنوز در دستور کار دستگاه‌های اجرایی قرار نگرفته باشد. در چنین شرایطی دانشگاه باید پیشگام ورود به مسـاله و ارایه راه‌حل باشد و نقش راهبری علمی خود را ایفا کند. رییس جمهور در بخش دیگری از سخنان خود به موضوع نظام پرداخت اعضای هیات علمی اشاره کرد و گفت: منابع مرتبط با این حوزه در اختیار وزارت علوم قـرار دارد و نحوه مدیریت آن نیز بر عهده این وزارتخانه است. مبنای دولت در پرداخت‌ها، اصل عملکرد، اثربخشی و نتیجه‌محوری است. به‌طور طبیعی استادانی که نقش برجسته‌ای در تولید علم، حل مسائل کشور، تربیت نیروی انسانی و اثرگذاری اجتماعی دارند، نباید با افرادی که صرفاً حضور اداری دارند و خروجی مشخصی ارایه نمی کنند، به یک شکل مورد ارزیابی و پرداخت قرار گیرند.

پزشکیان با انتقاد از توسعه غیرهدفمند برخی مراکز آموزش عالی در سال‌های گذشته اظهار داشت: متأسفانه در مقاطعی بدون توجه به الزامات و زیرسـاخت‌های توسـعه علمی، دانشـگاه‌ها و مراکز آموزش عالی گسترش یافته‌اند. امروز تعداد قابل توجهی از مراکز دانشگاهی با خروجی محدود یا فاقد اثربخشی متناسب با ماموریت خود مواجه هستند. در چنین شرایطی ضروری است نظام ارزیابی و تخصیص منابع بر پایه عملکرد واقعی، خروجی‌های علمی، میزان اثرگذاری و تحقـق ماموریت‌ها بازطراحی شـود. در همه نظام‌های علمی موفق دنیا، منابع بر مبنای عملکرد، بهره‌وری و نتایج حاصل از فعالیت‌ها تخصیص می یابد، نه صرفاً بر اسـاس حضور یا ساختارهای موجود. وزارت علوم باید با بهره گیری از اختیارات قانونی خود، سـازوکارهای عادلانه و مبتنی بر شایستگی را در نظام پرداخت‌ها و تخصیص منابع مستقر کند. این رویکرد علاوه بر مبانی مدیریتی، با آموزه‌های دینی و توصیه‌های قرآن کریم و نهج‌البلاغه نیز همخوانی دارد؛ چرا که در این آموزه‌ها بر تفاوت میان افراد پرتلاش و کم کار تأکید شده است.

پزشکیان در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به رویکرد دولت در بهره گیری از ظرفیت دانشگاه‌ها برای حل مسائل کشور اظهار داشت: دانشـجویان باید از محیط‌های صرفاً آموزشی خارج شده و در میدان عمل حضور یابند. مشارکت دادن دانشجویان در حوزه‌هایی نظیر اصلاح الگوهای رفتاری، کاهش مصرف، ارتقای بهره‌وری، فعالیت‌های اجتماعی و فرهنگی و سایر عرصه‌های مورد نیاز کشور، علاوه بر کمک به حل مسـائل جامعه، موجب افزایش حس مفید بودن، مسوولیت‌پذیری و نقش‌آفرینی اجتماعی آنان خواهد شد. رییس جمهور با بیان اینکه حل مشکلات کشور از حاشیه و نظاره گری امکان‌پذیر نیست، تصریح کرد: نباید در جایگاه تماشاگر و خارج از گود باقی ماند. حل مسائل نیازمند حضور در میدان، پذیرش مسـوولیت و اقدام عملی اسـت. بنده نیز این مسوولیت را نه برای کسب مقام و موقعیت، بلکه با دغدغه خدمت به مردم و رفع مشـکلات آنان پذیرفته‌ام. امروز که بار سنگینی بر دوش همه ما قرار گرفته است، تمامی ظرفیت‌های کشور باید برای عبور از مشکلات بسیج شوند. پزشکیان ادامه داد: بخش‌های اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، صنعتی، کشاورزی و انرژی همگی ظرفیت‌های گسترده‌ای برای نقش‌آفرینی دانشگاه‌ها دارند. فرصت‌های فراوانی برای ایجاد تحول، اصلاح روندها و ارتقای کارآمدی وجود دارد و همه باید در این مسیر به کشور کمک کنند.

رییس جمهور در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به اهمیت اطلاع‌رسانی صحیح و مسوولانه در شرایط حساس کشور گفت: امروز با مسـائل و چالش‌های متعددی روبرو هستیم و در چنین شـرایطی نحوه اطلاع‌رسانی و روایت واقعیت‌ها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار اسـت. متأسفانه در برخی موارد شاهد ارایه تحلیل‌ها و روایت‌هایی از رسانه ملی هستیم که می تواند تصویری غیرواقعی از شرایط کشور ایجاد کند. این موضوع نیازمند بازنگری جدی است.

پزشکیان تأکید کرد: دانشگاهیان باید در اصلاح نگاه‌های نادرست، ارتقای سطح آگاهی عمومی و ترویج تحلیل‌های علمـی و مسـتند نقش‌آفرینی کننـد. نباید اجـازه داد فضای عمومی جامعه تحت تأثیر اطلاعات غیر مسـتند و برداشت‌های فاقد پشتوانه علمی قرار گیرد. حقیقت مستقل از اشـخاص اسـت و در زبان علم، حقانیت بر پایه شواهد، استدلال و مستندات تعریف می‌شود. در آموزه‌های دینی نیز انسان متقی کسی است که سخن درست را بپذیرد و در برابر حقیقت مقاومت نکند. هیچ ظلمی بالاتر از آن نیست که مسیرهای نادرست را به جامعه القا کنیم و مانع شناخت واقعیت‌ها شویم. دانشگاه‌ها می توانند با تولید دانش معتبر و ارایه تحلیل‌های علمی، مسیر درست را شناسایی کرده و به جامعه و نظام تصمیم گیری کشور منتقل کنند. پزشکیان با تأکید بر آمادگی کامل دولت برای حمایت از نقش آفرینی دانشگاهیان اظهار داشت: دولت آماده است هر آنچه را که برای حضور موثر دانشگاهیان در حل مسائل کشور مورد نیاز باشد، فراهم کند. کافی است هر فرد در هر حوزه تخصصی، گامی در جهت بهبود شرایط جامعه بردارد؛ چراکه مجموعه این گام‌های کوچک می تواند زمینه‌ساز تحولات بزرگ و پیشرفت‌های ماندگار برای کشور شـود. با وجود گذشت ۴۷ سـال از پیروزی انقلاب اسـلامی و دستیابی کشور به دستاوردهای ارزشمند در حوزه‌های مختلف، همچنان در برخی عرصه‌ها با فاصله‌هایی نسبت به کشورهای پیشرو و حتی برخی همسایگان مواجه هستیم.

اقتصادکلان

توضیح سخنگوی دولت درباره احتمال افزایش رقم کالابرگ

سخنگوی دولت با بیان اینکه افزایش مبلغ کالابرگ از برنامه‌های دولت است، تصریح کرد: اما واقعیت این است که باید مطلوبات را با مقدورات هماهنگ کرد، نباید چیزی بگوییم که در اجرای آن دچار مشـکل شویم. مطلوب ماست که افزایش کالابرگ داشته باشیم و امیدواریم این مهم محقق شود. فاطمه مهاجرانی روز (۱۰ خرداد) در گفت‌وگویی تلویزیونی با یادآوری اقدامات دولت در طول جنگ ۴۰ روزه، اظهار کرد: دولت از ابتدای آغاز به کار با تشکیل کارگروهی برای کنترل شرایط بحرانی، چهار کارگروه اقتصادی، زیربنایی، رسـانه و امنیت تشکیل داد که فعالیت خـود را از صبح جمعه ۲۳ خردادماه و با شروع جنگ ۱۲ روزه آغاز کردند و در ایام جنگ تحمیلی سوم نیز عملکرد دولت بسیار خوب ارزیابی شد. این چهار کارگروه فعالیت خود را زیر نظر معاون اول رییس جمهوری و شخص رییس جمهوری پیگیری کردند.

▪ پوشش بیمه‌ای ۱۷ هزار خودرو آسیب‌دیده از جنگ انجام شد

سخنگوی دولت با اشاره به اقدامات کارگروه اقتصادی، اظهار کـرد: این کارگروه از آغاز جنگ تحمیلی سـوم در ۹ اسفند، ۲۲۹ مصوبه داشت. حمایت فوری مالی و اعتباری از جمعیت هلال احمر، کادر درمان، اورژانس و آتش‌نشـانی و نیروهای مسلح، از جمله این مصوبات بود. اقدامات دیگری همچون پوشش بیمه‌ای ۱۷ هزار خودرو آسیب‌دیده از جنگ با استفاده از ظرفیت بیمه‌ها در قالب ۶ همت خسـارت پرداخت شد. همچنین ۶۶ همت خسارت ناشی از جنگ تحمیلی سوم پرداخت شده است. مهاجرانی یادآور شد: خودروهایی که بیمه حوادث خاص نداشتند، نیازمند طی مراحل ارزیابی و صحت‌سنجی برای دریافت خسارت هستند و پرداخت خسارت سایر خودروهای آسیب‌دیده نیز در دستور کار قرار دارد تا به محض تامین منابع، پرداخت خسارات انجام خواهد شد، دولت بر این باور است که مردم عزیز نباید در این زمینه در عسرت باقی بمانند. وی با اشاره به بازسازی منازل در کلان‌شهرها از سوی شهرداری‌ها و در شهرهای کوچک و روستاها از سوی بنیاد مسکن، ادامه داد: بنیاد مسکن در گام نخست، بالغ بر ۱۳۰ هزار ارزیابی انجام داده و فرآیند ارزیابی و پرداخت خسارت در حال انجام است.

▪ تلاش شد خدمات درمانی برای کسانی که شغلشان را از دست داده‌اند، قطع نشود

سخنگوی دولت با اشاره به حمایت‌ها از نیروی کار کشور، اظهار کرد: شش بسته حمایتی از سوی وزارت امور اقتصاد و دارایی پیش‌بینی شده که البته شرط برخورداری از این حمایت‌های مالی با سـود کمتر برای کسب‌وکارهایی است که تعدیل نیرو نکرده باشند. همچنین بسته حمایت مالی و گمرکی برای انتقال امن سرمایه سرمایه‌گذاران از کشورهای همسایه به کشور طراحی شده است. هزار و ۷۰۰ کارگر در استان قم به صورت میان کارگاهی جابه‌جا شـده‌اند و اقدامات لازم برای قطع نشدن بیمه درمان شاغلانی که شغل خود را از دست داده‌اند صورت گرفته است. بخشی از بیمه مربوط به سوابق کاری است و بخشی مربوط به خدمات درمانی و تلاش شد خدمات درمانی برای کسانی که شغل خود را از دست داده‌اند، قطع نشود.

▪ مطلوب ماست که افزایش کالابرگ داشته باشیم

مهاجرانی بـا بیان اینکـه افزایش مبلـغ کالابرگ از برنامه‌های دولت اسـت، تصریح کـرد: اما واقعیت این اسـت که باید مطلوبات را با مقدورات هماهنگ کرد، نباید چیزی بگوییـم که در اجرای آن دچار مشـکل شـویم. بنابراین وزارتخانه‌های مرتبط در حال بررسی اوضاع هستند و شرایطی که در مرزهای جنوبی و دریا در جریان است بر درآمد ایران تاثیر گذار است. مطلوب ماست که افزایش کالابرگ داشته باشیم اما بررسی‌های لازم در حال انجام است و امیدواریم این مهم محقق شود. وی در پاسخ به پرسشی درباره افزایش مبلغ کالابرگ، گفت: رییس جمهوری در تمام جلسات پیگیر موضوع معیشت مردم است و در شروع طرح نیز درباره افزایش مبلغ کالابرگ صحبت کردیم و حتما علاقه‌مندیم این اتفاق رخ دهد. وی با بیان اینکه گرانی، خروجی و کارکرد سیستم‌های کلان ماست، تصریح کرد: گرانی حاصل اقتصاد کلان کشور اسـت و اقتصاد کلان از تکانه‌های بین‌الملل متاثر است، در سایر کشورها نیز پس از وقوع جنگ، شاهد چنین پدیده‌هایی بوده‌ایم. زمانی که دشمن در عبور و مرور اختلال ایجاد می کند و جریان عرضه و تقاضا با مشکل مواجه می‌شود، بازار به آن واکنش نشان می دهد. آنچه طرف مقابل، «محاصره دریایی» می‌نامد و ما از آن به «دزدی دریایی» تعبیر می کنیم، بر این روند اثرگذار اسـت و خودشان نیز به‌وضوح بیان می کنند از هیچ اهرمی برای وارد کردن فشار به مردم ایران فروگذار نخواهند کـرد. با این حال، دولت تمـام توانش را برای مدیریت بازار به کار گرفته و نظارت‌ها به‌شدت در جریان است؛ در طول این ایام، بیش از ۲ میلیون بازرسی انجام و نزدیک چندصد پرونده برای گران‌فروشان تشکیل شده اسـت. اما در کنار این موضوع، پایداری جریان عرضه و تقاضا مهم‌ترین اصلی است که دولت بر آن تمرکز دارد.

▪ کسـانی که اکنون درگیر مذاکره هستند میدان را به‌خوبی درک می کنند

وی یادآور شـد: تلاش دولت خنثی‌سـازی و کاهش تکانه‌های ناشی از اقدامات دشمن است. فراموش نکنیم همچنان سایه جنگ وجود دارد، نیروهای مسلح ایران همچنان دست به ماشه هستند و تیم دیپلماسی با همین نگاه، مذاکرات را دنبال می کند. دکتر قالیباف کسـی است که فرمانده میدان بوده و دکتر عراقچی نیز رزمنده زمان جنگ است، بنابراین تمام کسانی که اکنون در گیر مذاکره هستند، میدان را به‌خوبی درک می کنند. این دولت همان دولتی است که اجازه نداد در طول ۴۰ روز جنگ، حتی یک کالا در قفسه مغازه‌ها کم شود.

▪ مدیریـت تنگه هرمز و رونـد مذاکرات در امتداد میدان ماست

سخنگوی دولت تاکید کرد: دست‌بوس مردمی هستیم که وجود آنان، سوخت موشک‌های ایران بود. مدیریت تنگه هرمز و روند مذاکرات در امتداد میدان ماسـت و میدان ما ناشی از حضور مردم است.